

Bc. Tereza Rychtaříková: Štípaná kamenná industrie v kontextu starší doby bronzové. Diplomová práce. Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou, Univerzita Karlova v Praze – Filozofická fakulta. Praha 2013. 153 stran, 26 příloh.

V předkládané práci se autorka věnuje problematice štípané industrie ve starší době bronzové v Čechách. Téma práce otvírá širší problematiku využití kamenných nástrojů na počátku doby bronzové, které do této doby byla věnována okrajová pozornost. V souvislosti s využitím kamenné industrie byly v dosavadní literatuře řešeny pouze vybrané tematicky cílené otázky. V poslední době též vzniklo několik absolventských prací, které se i zčásti věnovaly využití kamenné suroviny v době bronzové v Čechách, tyto práce však vždy vycházely z již publikované literatury. Je zřejmé, že literaturou zprostředkované hodnocení nálezů obecně neumožňuje kvalitativně hodnotnější závěry oproti informaci, že kamenná surovina byla i v době bronzové využívána k výrobě některých typů nástrojů. Lze tak konstatovat, že diplomantkou předkládané výsledky představují prvé ucelené sdělení na téma drobnotvaré štípané industrie ve starší době bronzové v Čechách, které je přímo založené na autorkou provedeném vlastním vyhodnocení nálezů a nálezových kontextů, byť omezeného počtu vybraných lokalit.

Při zadání práce, které bylo směřováno na využití nálezových kontextů terénních výzkumů z poslední doby, autorka vstupovala do poměrně dosud nezmapovaného terénu, kde nebylo možné předem předpokládat reálné početní zastoupení štípané industrie v kontextech starší doby bronzové. Teprve průběh práce ukázal velmi malý výskyt sledovaných nálezů, což znamenalo, pro získání reprezentativního souboru vstupních dat, potřebu neustále rozšiřovat množství analyzovaného materiálu. V důsledku tak došlo k vyhodnocení všech kontextů s nálezem kamene, které pocházejí ze zahloubených objektů na lokalitách ve Vlíněvsi a Velkých Přílepech, a to v celkovém počtu několika tisíců stratigrafických jednotek.

Autorkou shromážděný soubor 108 artefaktů z pěti lokalit pochází zčásti ze sídlištních objektů a zčásti z hrobů. Odlišným podmínkám vzniku těchto archeologických situací je přizpůsobeno i vlastní členění práce, která má srozumitelnou a zřetelnou strukturu. Po úvodních kapitolách, které seznamují čtenáře s problematikou, jsou jednotlivé lokality vyhodnocovány odděleně a dosažené výsledky jsou následně mezi sebou srovnávány. Za přednost autorkou zvoleného přístupu lze považovat, že se neomezuje na pouhé vyhodnocení jednotlivých artefaktů, ale do hodnocení zahrnuje i nálezový kontext předmětů a diskutuje jejich možnou kulturní příslušnost. Za přínosnou kapitolu, která ukazuje na hloubku problematiky vyhodnocení štípané industrie ve zvoleném období, lze považovat kapitolu

věnovanou intruzím (kap. 6.9.). Závěry jsou formulovány zřetelně a neobsahují spekulativní úvahy. Za velmi přínosné lze též považovat důsledný a kritický přístup autorky a velmi střízlivou interpretaci zjištěných poznatků.

Práce je psaná srozumitelným jazykem. Za nevhodné lze považovat nadřazení psaného textu nad grafické přílohy. Tento v současnosti překonaný způsob vyjádření, obvyklý snad ve starších pracích, neumožňuje například čtenáři při absenci odpovídajících popisků pod grafy 3-8 pochopit rozdíly v zobrazených četnostech analyzovaných artefaktů u jedné lokality. Tyto rozdíly jsou sice dostatečným způsobem vysvětleny v textu, při současné praxi za vhodné lze ale považovat, aby popisek pod grafem, tabulkou či přílohou sám o sobě uvedl čtenáře do obsahu sdělení této grafické přílohy. Též grafické členění tabulek 21 a 22, byť obsahově velmi přínosných, bez podrobnějšího studia může na čtenáře působit zmatečně.

Přes uvedené nedostatky převážně formálního charakteru jsou v práci uváděná sdělení pochopitelná a z textu je patrné vlastní zaujetí diplomantky pro studovanou problematiku. Je nezbytné zdůraznit aktivní přístup autorky při přípravě práce. Konzultace se specialisty či doprovodné analýzy včetně RTG analýz povrchu artefaktů byly téměř ve všech případech zajištěny diplomantkou samostatně.

Práce v mnohých směrech přináší nové poznatky a otvírá nová dosud opomíjená témata (např. doložení nástrojů některých technologií, zacházení s odpadem na sídlištích či interpretace členění sídlišť starší doby bronzové), kterým by v budoucnu bylo vhodné se při dalším studiu období starší doby bronzové věnovat.

Předložená práce dle mého názoru splňuje nároky kladené na diplomovou práci a proto ji doporučuji k obhajobě. Práci doporučuji hodnotit známkou výborně.

V Praze 12.9.2013

PhDr. Petr Limburský, Ph.D.